

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 3225

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 september 2025

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken van 16 september 2025.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
D.M. van Weel

Geannoteerde Agenda Raad Algemene Zaken 16 september 2025

Op 16 september a.s. vindt de Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats in Brussel. Op de agenda staan de voorbereiding van de Europese Raad (ER) van 23–24 oktober, het Wetgevingsprogramma 2026 van de Europese Commissie, de jaarlijkse rechtsstaatsdialoog, een rechtsstaatsdiscussie over kandidaat-lidstaten en vereenvoudiging en betere regelgeving. De Minister van Buitenlandse Zaken is verhinderd; de Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de EU zal Nederland vertegenwoordigen.

Vorbereiding Europese Raad 23–24 oktober

De RAZ zal de agenda van de ER vaststellen. Op het moment van schrijven is de agenda van de ER nog niet bekend. Naar verwachting zal de ER stilstaan bij de situatie in het Midden-Oosten, Oekraïne, concurrentievermogen, de problematiek rondom knellende regelgeving ten aanzien van huisvesting, de EU in de wereld en migratie. Er vindt tevens een Eurotop plaats. Na het vaststellen van de agenda zal uw Kamer de kabinetsinzet ontvangen middels de gebruikelijke wegen.

Wetgevingsprogramma

De Europese Commissie zal tijdens de Raad een *Letter of Intent* presenteren, wat de basis vormt voor haar Commissie Werkprogramma (CWP) 2026. Naar verwachting zal het werkprogramma 2026 op 21 oktober 2025 worden gepubliceerd. Na deze presentatie zal de Raad van gedachten wisselen met de Commissie over het werkprogramma. Dit programma is op het moment van schrijven nog niet bekend. Uw Kamer zal naar verwachting begin december de kabinetsappreciatie van het Commissie werkprogramma ontvangen.

Jaarlijkse rechtsstaatsdialoog: horizontale discussie

Tijdens de Raad vindt de jaarlijkse horizontale rechtsstaatsdialoog plaats op basis van het rechtsstaatrappport voor 2025 dat de Commissie op 8 juli jl. publiceerde.¹ Uw Kamer ontving een appreciatie van dit rapport.² Dit rapport doet verslag van de rechtsstatelijke situatie in de EU als geheel en in de lidstaten afzonderlijk, aan de hand van vier pijlers: justitieel stelsel, corruptiebestrijding, pluriformiteit en vrijheid van de media en andere institutionele kwesties die verband houden met *checks and balances*. Aan het rechtsstaatrappport 2025 is voor het eerst ook een interne marktdimensie toegevoegd. Tijdens de Raad zal worden gesproken over de bredere, horizontale ontwikkelingen op het terrein van rechtsstatelijkheid in de EU, zoals die in het algemene deel van het rechtsstaatrappport 2025 worden geschetst. Het kabinet zal tijdens de Raad in lijn met de kabinetsappreciatie van het rechtsstaatrappport interveniëren. Tijdens de Raad Algemene Zaken van 24 november a.s. zullen de landenhoofdstukken van Bulgarije, Tsjechië, Duitsland en Ierland worden besproken.

Rechtsstaatsdiscussie over kandidaat-lidstaten

In aanvulling op voorgenoemde rechtsstaatsdiscussie zullen de lidstaten in een afzonderlijke sessie spreken over de rechtsstatelijke trends en ontwikkelingen in een aantal kandidaat-lidstaten. Over Albanië, Montenegro, Noord-Macedonië en Servië zijn, net als vorig jaar, aparte landenhoofdstukken opgenomen in het rechtsstaatrappport van de Commissie. In tegenstelling tot de hoofdstukken over de lidstaten

¹ 2025 Rule of law report – Communication and country chapters – European Commission

² Kamerstuk 21 501-02 nr. 3223

bevatten deze hoofdstukken geen aanbevelingen, omdat die onderdeel zullen uitmaken van de landenrapportages die bij het jaarlijkse uitbreidingspakket worden uitgebracht en voor het toetredingsproces van de kandidaat-lidstaten leidend zijn.

Het kabinet vindt het positief dat deze vier kandidaat-lidstaten wederom zijn meegenomen in dit rechtsstaattrapport, omdat het een extra mechanisme biedt om de situatie op het gebied van de rechtsstaat in deze landen te monitoren. Het kabinet verwelkomt de verschillende hervormingsprocessen in de kandidaat-lidstaten, waarbij gebrekkige implementatie in de praktijk een punt van aandacht blijft. Ook deelt het kabinet de verschillende zorgen die in het rechtsstaattrapport worden benoemd. Het kabinet onderschrijft de nadruk die het rapport legt op de rechtsstaat en het functioneren van democratische instellingen, die een centraal onderdeel vormen van de Kopenhagencriteria. Hier mogen tijdens de toetredingsonderhandelingen geen concessies op worden gedaan. Tijdens de Raad zal het kabinet in lijn met de kabinetsappreciatie van het rechtsstaattrapport interveniëren.

Lunch over vereenvoudiging en betere regelgeving.

Tijdens de Raad zal een werklunch plaatsvinden over vereenvoudiging en betere regelgeving. Voor het kabinet is het verminderen van onnodige regeldruk en administratieve lasten een prioriteit. Het kabinet verwelkomt daarom de ambitieuze agenda van de Commissie en de zes omnibuspakketten die het sinds februari heeft gepubliceerd om regeldruk te verminderen. Het kabinet let er bij voorstellen op dat beleidsdoelstellingen niet worden ondermijnd, en dat de rechtszekerheid en investeringszekerheid geborgd blijven.

Overig

EU-toetredingsproces met Albanië: openen cluster 4

Afhankelijk van instemming van lidstaten zal naar verwachting en marge van de Raad Algemene Zaken een Intergouvernementele Conferentie (IGC) met Albanië worden georganiseerd. De Commissie heeft aanbevolen om Cluster 4 (Groene agenda en duurzame connectiviteit) te openen. Er zijn geen *opening benchmarks* waar Albanië aan moet voldoen voorafgaand aan het openen van Cluster 4. Wel moet de Raad overeenstemming bereiken over gepaste *closing benchmarks*, waar Albanië gedurende het toetredingsproces aan dient te werken en aan moet voldoen voorafgaand aan het onder voorbehoud sluiten van de hoofdstukken die behoren tot Cluster 4. Na het vaststellen van deze *closing benchmarks* kan Cluster 4 geopend worden.

Voor het openen van een cluster geldt dat ook de voortgang op bredere rechtsstaatthema's en hervormingen gewogen wordt. Het kabinet verwijst hiervoor naar de bevindingen van het landenrapport van de Commissie uit 2024 dat door Albanië op verschillende vlakken voortgang is geboekt, zoals aangegeven in de kabinetsappreciatie.³ Eventuele tekortkomingen, zoals gebrekkige institutionele capaciteit, infrastructuurontwikkeling en de stappen die het land moet zetten rondom overname, implementatie en handhaving van het relevante EU-acquis, zal Albanië gedurende het toetredingsproces moeten aanpakken.

Het kabinet staat zeer kritisch tegenover verdere uitbreiding van de EU en houdt streng vast aan eisen voor EU-lidmaatschap, inclusief de

³ Kamerstuk 23 987, nr. 397

zogenoemde Kopenhagencriteria. Hervormingen op het gebied van goed bestuur, transparantie en de rechtsstaat zijn belangrijk en waar mogelijk ondersteunt Nederland daarbij. Er worden geen concessies gedaan aan deze criteria. Het kabinet heeft een positieve grondhouding ten aanzien van het openen van Cluster 4 voor Albanië, mits Nederlandse aandachtspunten zoals gebrekkige institutionele capaciteit en te maken voortgang rondom overname, implementatie en handhaving van relevant EU-acquis in voldoende mate in de *closing benchmarks* verankerd zijn. Het krachtenveld in de Raad lijkt zich te bewegen richting brede steun voor deze stap.

Motie lid Dassen over voorlopige maatregelen EU-Hof inzake verbod op Pride-marsen in Hongarije.

Om uitvoering te geven aan de motie van het lid Dassen, die de regering verzoekt de Commissie formeel te verzoeken om het aanvragen van een voorlopige maatregel bij het EU-Hof inzake het wettelijke verbod op Pride-marsen in Hongarije, is op 15 juli jl. een brief aan de Commissie verstuurd die als bijlage bij deze geannoteerde agenda is opgenomen.⁴ In de brief wordt de Commissie opgeroepen om zo spoedig mogelijk in actie te komen om de wetgeving waarmee Pride-marsen worden verboden direct een halt toe te roepen, waaronder het verzoek om voorlopige maatregelen. In reactie ontving Nederland op 13 augustus jl. een brief van de Commissie, die eveneens als bijlage bij deze geannoteerde agenda is opgenomen. Daarin bevestigt de Commissie dat deze kwestie haar volle aandacht heeft, de recente wetswijzigingen in Hongarije en de verenigbaarheid met het Unierecht momenteel nader bestudeert en Hongarije om opheldering heeft gevraagd over verschillende bepalingen.

⁴ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3193